

Er der tale om kommunale forhold, er ombudsmanden forpligtet til at tage hensyn til de særlige vilkår, hvorunder kommunestyret virker. Se lovforslagets § 8 og bemærkningerne hertil.

Til § 22

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 9, stk. 3.

Adgangen til at afgive uforbindende udtalelser har i praksis været ombudsmandens vigtigste beføjelse. Det har ikke været anset for påkrævet eller i øvrigt foreneligt med ombudsmandsinstitutionens særpræg og samfundsmæssige funktion at give ombudsmanden beføjelse til at træffe bindende afgørelser. Se nærmere under pkt. 2 j i de almindelige bemærkninger.

Den gældende lovs § 9, stk. 1 og 2, vedrørende henholdsvis pålæg om tiltalerejsning og om rejsning af disciplinærsag har ikke været benyttet i praksis. Bestemmelserne harmonerer desuden dårligt med, at ombudsmandsundersøgelser så godt som aldrig er rettet mod enkeltpersoner. Bestemmelsen er derfor udeladt. Se nærmere under pkt. 2 j i de almindelige bemærkninger.

Ifølge den gældende lovs § 7, stk. 3, 2. og 3. pkt., kan en tjenestemand til enhver tid forlange, at en sag, ombudsmanden har indledt undersøgelse af, overgår til behandling efter reglerne om disciplinærsager.

Ombudsmandsundersøgelser rettes typisk ikke mod bestemte personer, og bestemmelsen har ikke spillet nogen nævneværdig rolle i praksis. Dertil kommer, at bestemmelsen uden grund stiller overenskomstansat personale ringere end tjenstemandsansat personale. Bestemmelsen er allerede af disse grunde ikke gentaget.

Det behov for at blive rensset for mistanke gennem en tjenstemandsundersøgelse, som § 7, stk. 3, ønsker at dække, kan opstå i adskillige andre tilfælde end i forbindelse med ombudsmandsundersøgelser, f.eks. i forbindelse med undersøgelsesretter eller kommissionsdomstole. En fastholdelse af en bestemmelse svarende til § 7, stk. 3, burde derfor overvejes i en anden og mere omfattende sammenhæng end i forbindelse med en ændring af ombudsmandsloven.

I øvrigt har den person, som mener sig uberettiget kritiseret af ombudsmanden, mulighed for at indbringe spørgsmålet for domstolene, jf. lovforslagets § 25 og bemærkningerne dertil.

Skulle en disciplinærsag blive rejst vedrørende et forhold, ombudsmanden er i færd med at undersøge, må det i øvrigt forventes, at ombudsmanden sætter sin undersøgelse i bero med henblik på udfaldet af

disciplinærsagen, jf. lovforslagets § 14 og de tilhørende bemærkninger.

Til § 23

I tilfælde, hvor en klager agter at anlægge sag mod en myndighed i anledning af forhold, der er omfattet af ombudsmandens virksomhed, kan ombudsmanden ifølge instruksens § 6, stk. 2, 2. pkt., henstille, at der meddeles klageren fri proces.

Bestemmelsen hører naturligt hjemme i loven og er derfor medtaget i lovforslaget.

Adgangen omfatter ifølge lovforslaget ikke alene klagesager, men også sager, ombudsmanden selv har indledt en undersøgelse af. Det forudsættes, at Justitsministeriet som hidtil vil efterkomme ombudsmandens henstilling om fri proces, medmindre meget vægtige grunde taler imod. Se pkt. 2 i de almindelige bemærkninger.

Til § 24

§ 24 svarer med nogle redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 10, stk. 1, og instruksens § 11.

Til § 25

Bestemmelsen er ny.

Ifølge bestemmelsen kan ombudsmanden påstå retssager afvist, der anlægges i den borgerlige retsplejes former mod ham.

Det ønskes dermed understreget, at retssager, der anlægges enten af borgere eller af myndigheder eller personer i den offentlige forvaltning mod ombudsmanden med henblik på at få underkendt udtalelser, ombudsmanden har afgivet som led i sit hverv, som hovedregel bør afvises. Det samme gælder retssager, der anlægges med henblik på at få pålagt ombudsmanden at iværksætte en undersøgelse.

Ved brugen af ordet »kan« understreges, at domstolene ikke er forpligtet til at følge en afvisningspåstand fra ombudsmanden.

Se nærmere under pkt. 2 d i de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til § 22.

Til § 26

§ 26 svarer med nogle redaktionelle ændringer til den gældende lovs § 15.

Lovforslaget opretholder den bestående ordning, hvorefter ombudsmanden selv træffer afgørelse om det tildelte budget, om ansættelse og afskedigelse af personale samt om embedets organisation. Se betænkningen side 132.